

N:o 166.

Af herrar **E. V. Sahlin** och **G. Jansson** i Krakerud, om
anslag till understöd åt s. k. sommarkurser på landet.

Under en följd af år har i vårt land ett ganska lifligt intresse för sports för den högre bildningens spridande inom vida kretsar.

En klass, som i synnerhet visat stark och uthållig håg att tillägna sig, hvad som i bildande syfte bjudes, är folk- och småskolelärarecorpsen. Det synes oss vara en hög uppgift för staten att komma dess bildningssträfvanden till mötes och söka gifva dem en god ledning.

Mycket har i detta hänseende blifvit gjordt. Särskildt förtjenar den den s. k. universitetsutvidgningen att nämnas.

Vid sidan af de s. k. sommarkurserna i universitetsstäderna hafva emellertid under senare år i viss mån liknande sommarkurser anordnats vid åtskilliga folkhögskolor. I Bollnäs hafva sådana kurser gifvits åren 1885, 1889 och 1894, direkt afsedda för Gefleborgs läns folk- och småskolelärarecorps och helt och hållet bekostade af landstinget. Äfven å Hvilans folkhögskola (1893) och i Grebbestad (1894) hafva sommarkurser anordnats. Vid nordiska skolmötet i Stockholm år 1895 uttalades mycken sympati för dessa kurser. Man har också sedan på flera håll anordnat liknande föreläsningsserier på landet. Jag vill nämna sommarkurserna i Molkom åren 1896 och 1898, Käfvesta år 1898. På andra ställen hafva planer varit å bane för liknande företag, men strandat på grund af ekonomiska svårigheter.

För kurserna i Molkom hade icke ekonomiskt understöd af landstinget begärts. Kostnaderna för mera aflägsset boende deltagare uppgingo till omkring 50 kr.

Till föreläsningarna i Käfvesta hade Örebro läns landsting enligt ett förslag, som på anmodan af Örebro läns folkskoleläraremöte 1896 fram-

ställdes af folkskoleinspektören doktor A. Sundblad, beviljat ett belopp af 1,200 kronor. Rörande arbetsplanen och de ekonomiska förhållandena hänvisar jag till bifogade rapport till Örebro läns landsting.

Alla dessa sommarkurser hafva varit flitigt besökta och med stort intresse omfattade. De erbjuda också mycket stora fördelar. Föreläsningarna äro visserligen tillgängliga för hvem som helst, men kunna direkt anordnas med afseende på de intressen och behof, som göra sig gällande inom folk- och småskolelärarecorpsen. Härigenom kan åt föreläsningarna gifvas en fast plan och en ändamålsenlig begränsning. Vidare vilja vi framhålla den stora betydelsen deraf, att rätt många medlemmar af folk- och småskolelärarecorpsen inom samma trakt eller inom samma län föras tillsammans på ett sätt, som främjar samarbetet och befordrar ett godt kamratskap. Detta intresse har föranledt anordnandet af folkskoleläraremöten inom de olika länen; vid sidan af dessa hafva läns-sommarkurserna utan tvifvel en stor uppgift att fylla. Och detta icke blott genom det intellektuella samarbete, som föranledes af föreläsningarna och diskussionerna, utan äfven genom samvaron i öfrigt under de 14 dagar, som kurserna bruka omfatta, med samtal och sång, stärkande och lifvande lekar, utflykter o. s. v. Genom de i allmänhet korta resorna inom länet och de enkla förhållandena på landet blifva också dessa kurser för deltagarne rätt billiga — en vigtig synpunkt, när man vill nå äfven de i ekonomiskt afseende mindre väl rustade. Slutligen förtjenar det framhållas, att äfven folkhögskolan, i hvars lokaler kurserna hafva hållits, har stor fördel deraf, i det att dess betydelse såsom ett centrum för folkbildningsrörelsen inom länet derigenom framhäfves; det har också visat sig, att sommarkurserna med stort intresse omfattats af den kringboende befolkningen och folkhögskolans f. d. elever. Om också kurserna närmast anordnats med afseende på folk- och småskolelärarecorpsens intressen och behof, hafva de dock med sina verkningar sträckt sig äfven utom denna corps.

Den redan vunna erfarenheten synes oss vara synnerligen uppmuntrande. Det ligger dock i sakens natur, att en sådan verksamhet ej kan i längden uppehållas utan ekonomiskt understöd. Det allmänna har gagn af att dessa kurser blifva både väl ordnade och flitigt besökta. Arfvodena till föreläsarne böra göras nog höga för att locka goda krafter och utgifterna för deltagarne nog begränsade för att ej verka afskräckande. Staten synes oss därför böra understödja dessa företag af samma grunder, som föranleda understöd åt s. k. arbetareföreläsningar. I fråga om båda gäller det att söka väcka intellektuella behof, här också att tillmötesgå ett redan vaket behof.

Betryggande för en ändamålsenlig anordning synes det vara, att understödet beviljas under förutsättningar, som likna villkoren vid understödet åt arbetareföreläsningarna.

På grund af hvad vi nu anfört hemställa vi,

att Riksdagen för år 1900 ville bevilja ett anslag af 6,000 kronor att användas till understöd åt sommarkurser på landet under följande vilkor:

att understödsbelopp, som utgifves för hvarje sådan sommarkurs, endast får afse arfvoden till föreståndare, föreläsare eller kursledare och reseersättning för föreståndare, föreläsare, kursledare eller kursdeltagare, samt att det icke får öfverstiga 800 kronor;

att landsting, kommuner eller enskilda för anordnande af sådana kurser tillskjuta minst lika mycket som staten;

att sommarkursernas angelägenheter vårdas af en styrelse, som antager föreståndare samt kunniga, dugliga och för denna undervisning lämpliga lärare;

att sommarkurserna sträcka sig öfver 14 dagar och omfatta minst 4 genomgående föreläsningsserier;

att alla politiska och religiösa strider från föreläsningarna och särskildt anordnade diskussioner uteslutas;

att sommarkurserna äro underkastade de vilkor och kontroller, som af Kongl. Maj:t pröfvas nödiga och lämpliga.

Stockholm den 29 januari 1899.

G. Jansson.

Enar Sahlin.
